

krepekem in delavnem učiteljstvu, ki pa mora pri sedanjih razmerah opešati. Ves naš nastop bodi odločen, radikalen, naj potem to tudi ne bo komu všeč. Ko je pred kratkim deputacija katol. učiteljev s Tirolskega prišla na Dunaj prosit za izboljšanje plač, jih je visoka oseba pohvalila, da so pri svojih zahtevah bolj mirni in pohlevni kakor pa učitelji naprednih strank. To lepo priznanje visoke osebe pa je nekako zagotovilo, da ostane vse pri starem.

Mi pač ne smemo posnemati tirolskih tovarišev, da si še mi ne prislužimo s takim „priznanjem pohlevnosti in mirnosti“ — starih „dobrih“ razmer. Zato takoj začnimo s pripravami za naš shod v Ljubljani. Tam bočemo in moramo dati duška svojim čuvstvom, s katerimi naslikamo svoje razmere. Kdor pa se nam ne pridruži, ta podpiše sebi izpričevalo stanovske nezavednosti in nevrednosti, in vse učiteljstvo ga bo po tem cenilo!

Prikrajševanje učiteljevih dohodkov.

V kakšnem položaju se nahaja dandanes učiteljstvo, to ve vsak učitelj najbolj sam. Na vseh straneh se mu naklada novo delo, ki mu jemlje duševne in telesne sile. Poleg vsega tega pa ima z malo izjemo skoro vse učiteljstvo boj proti ljudem, kateri mu hočejo pri vsi tej beračiji vzeti še vsako svobodo duha in življenja. Na višjih mestih trkamo in prosimo: „Pomagajte nam iz siromašnega gmotnega položaja!“ Tam so gluhi za to, ali pa za odgovor izide kako novo navodilo ali odredba. Imamo pa tudi slučaje, ki pričajo, da se učiteljstvu jemljejo in utrujejo tisti dohodki, kateri so mu bili dosedaj vedno zagotovljeni. Kakor znano, ima skoro povsod snaženje šolskih prostorov v oskrbi učitelj ali voditelj. Prav pred kratkim se je dogodilo pri seji (neke večrazrednice) krajnega šolskega sveta, da je pri proračunu za snaženje vstal zastopnik cerkve, ki pa ni prav nič več kakor navaden kaplan ter ugovarjal proti „visoki plači“ za snaženje. Snaženje ima v oskrbi voditelj dotične večrazrednice, ki je v učiteljski službi že osivel. Dosedanje plačilo za to je znašalo 240 K. Snažiti je devet sob in dva hodnika. Ta, za blagor ljudstva vneti kaplan je utemeljeval, da se o počitnicah ne snaži, in ko mu je voditelj rekel, da se mora tudi o počitnicah snažiti in zračiti, je hotel imeti dokazov. To je že preneumno, ker je znano, da ta kaplan niti med šolskim letom ne hodi v šolo redno poučevati krščanskega nauka. Vendar je vključil ugovoru tega famoznega zastopnika cerkve obveljal znesek 240 K s 5 proti 1 glasu. Kaj pa napravi na to predsednik kraj. šol. sveta, ki je klerikalec in se pusti popolnoma komandirati kaplanu? On se na c. kr. okr. šol. svet obrne in ta mu svetuje, naj pridobi služabnika za snaženje in kurjavo za nižjo plačo. Zaradi tega ponudi, med tem ko trdi, da ga dobi lahko za 150 K, voditelju „milostno“ 180 K, tedaj 60 K manj, kakor je dosedaj vedno dajal kraj. šol. svet. Ker so pa v tej večrazrednici uvedli letos vodovod, ki stane kraj. šol. svet 60 K na leto, zato naj teh 60 K, ki bodo manj za kurjavo, pripade za vodovod. Takega gospodarskega prepričanja je ta dični predsednik. Tako hočeta kaplan in predsednik izboljšati finančno stran pri kraj. šol. svetu, in ta dva moža bi pravzaprav imela začeti sama pri sebi to izboljševanje. Predsednik si pusti namreč svoje častno mesto plačati s 40 K, kaplan pa dobiva 200 K za poučevanje veronauka. Teh 200 K bi sicer zaslužil, če bi ne

zamudil $\frac{3}{4}$ svojih učnih ur, tako jih pa veliko manj upravičeno dobi kakor voditelj za kurjavo in snaženje. Ta skupni znesek 240 K kot nezaslužena nagrada predsedniku in kaplanu pokrije ravno stroške za snaženje. Naj bi tedaj ta dva velikodušno prepustila del svojega nezaslužka v pokritje novo uvedenega vodovoda. To bi bilo pravilno.

Učiteljstvo pa ima zopet en dokaz več, katere vrste ljudje segajo že po itak pičlih učiteljskih dohodkih. Takih slučajev je morda še več, zato naj bi dotični, ki so prizadeti, brezobzirno vse posvetili v javnosti, posebno v našem stanovskem glasilu, da kaj kmalu razjasnimo obzorje in izčistimo zrak, ki okužuje naše stanovske odnose, obenem pa tudi dokažemo, v kakšni družbi se nahajajo oni učitelji, ki stopajo pod zastavo nam sovražnega klerikalizma.

Dopisi.

Štajersko.

Iz Ormoža. (Kam plovejo naši sosede v ljutomerskem okraju?) Že lansko leto smo opazili v „Ljutomerskem učiteljskem društvu“ neko gonjo proti „Učit. Tovarišu“. „Slovenski gospodar“ in „Slovenec“ sta s hrupnim veseljem prinesla vest, da „Ljutomersko učit. društvo“ ni naročeno na „Učit. Tovariša“. Toda lista sta se imenitno blamirala, ker je bila vest popolnoma izmišljena, in je bilo „Ljut. učit. društvo“ do svojega zadnjega glasovanja naročeno na „Učit. Tovariša“. A kar se lani ni zgodilo, to se je letos.

Pri zadnjem zborovanju „Ljut. učit. društva“ se je na predlog nekega mladega tovariša sklenilo, opustiti „Učit. Tov.“ in si mesto njega naročiti „Oesterreicher Schulbote“.*) „Ljutomersko učit. društvo“ je član „Zaveze“, „Zavezinega“ glasila pa torej ne bo imelo. Radovedni smo, kateri list bo odslej zastopal njegove interese. Najbrže „Naš Dom“.

Društveni vestnik.

Štajersko.

Vabilo k zborovanju učiteljskega društva za ptujski okraj, ki bo dne 2. mal. travna t. l. ob pol 11. uri dopoldne v okoliški šoli ptujski. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Društvene zadeve. 4. Od zadnjega zborovanja preloženo predavanje tov. M. Herića: „Pouk v geometrijskem oblikoslovju s posebnim ozirom na pravila, po katerih se izračunajo površine ploskev in telesnine raznih geometrijskih teles“. 5. Slučajnosti. K prav mnogobrojni udeležbi vljudno vabi
Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 2. malega travna t. l. ob pol 11. uri predpoldan v Slov. Bistrici po nastopnem vzporedju: 1. Petje. 2. Zapisnik in dopisi. 3. Poročilo blagajnika o gmotnem stanju društva. 4. Iz vprašalne škrinje. 5. Predavanje. 6. Volitev: a) upravnih odbornikov „Zvezi slov. štaj. učiteljev in učiteljic“; b) „Zavezi“; c) Lehrerbundu. 7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 5. svečna t. l. v Slov. Bistrici. Po običajnem pozdravu izreče g. predsednik svojo radost nad lepim številom zbranih ter želi, da bi v bodoče vsa zborovanja bila tako mnogobrojno obiskana. — Po rešitvi društvenih zadev je predaval g. nad-

*) To je značilno!

učitelj Polanec o ovirah, katere zaprekajo napredek šolstva. Gospod poročevalec je govoril jako prepričevalno ter je največ iz lastnih izkušenj posnel resnične dogodke o ovirah šolskemu napredku. Svoj govor je obljubil — in to na splošno željo zbranih — objaviti v „Domovini“, da tako širši sloji zvedo, kako v kvar in škodo naroda delujejo razni krajni šolski sveti, ki se celo ponosno na svoja prsa trkajo, če se jim posreči kako dobro, za napredek šole in ljudske izobrazbe prepotrebno naredbo zavleči ali — preprečiti. — Predavanju je sledilo poročilo o delavnosti društva v letu 1902; po istem pa izvolitev novega vodstva z nastopnim izidom: predsednik: Šabati; namestnik: Vobič; tajnica: Kralj Ivana; blagajnica: Feigl Otilija; pevovodja: Polanec; odborniki: Samprl Martin, Kokl Jos., Negovetič Marija.

Prihodnje zborovanje bo v četrtek dne 2. aprila.

Učiteljsko društvo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je zborovalo to leto že trikrat. „Zborujem-zborovati“ — glagol, beseda, ki pomeni, da nekdo nekaj dela. Naše društvo tudi nekaj dela; kaj dela? — Spi! „Spim-spiti!“ Toda ono ne spi mirno kakor človek pod grudo, ampak kakor kralj Matjaž, ki vsakih sto let pogleda na svet, kaj se tu godi, zatem se pa zopet vrne in dalje spi. Malokdaj boste zasledili v časnikih kako poročilo o zborovanju in delovanju našega društva. Temu je vzrok, da se ali zborovanje radi nesklepčnosti ni vršilo, ali pa izvoljeni poročevalec ni imel kaj, ali ne take snovi, ki bi zanimala tudi javnost. Kakor zadehlo sobo treba bo tudi naše društvo prevetrovati! Svežega duha je potrebno! Zborovanje se vrši vedno enolično in dolgočasno. Po abecedi določen referent prečita svoj več ali manj zanimivi referat, in zborovanje je končano. Med vrati se še določi čas in kraj prihodnjega zborovanja. To je ravno tako, kakor pri licitaciji: „K prvemu!“ — „K drugemu!“ — „Nihče več?“ — „Gremo!“ —

Meseca januarja je bilo zborovanje pri Sv. Trojici. Izvolil se je odbor in prečitali referati. Pri skupnem obedu je napil g. Mocher g. predsedniku J. Mavriču, ki je že 25. leto predsednik. Zborovanje meseca februarja se je vršilo brez predsednika in podpredsednika, ker sta bila oba bolna.

Zadnje zborovanje meseca marca je bilo nesklepčno, ker je bilo razen predsednika in podpredsednika tudi mnogo gg. tovarišev bolnih, a takrat ne na telesu, ampak na volji!

Človek gre z veseljem na kraj zborovanja, da bi bil zopet med kolegi, ki vsi stremimo za istim smotrom, imamo iste težnje, iste želje — gre, da bi zvedel kaj novega o napredku na politično-šolskem polju, v stanju raznih stanovskih vprašanj, pa ne najde nikogar, razen domačega učitelja, ki te sprejme s pomilovalnim pogledom, češ: „Siromak, zaman si se trudil, zaman blato mešal tako daleč!“ In jezen se vrneš zopet v svoj kraj ter se s slabo voljo zopet poprimeš trudapolnega dela. E, Boga mi, to je žalostno!

Učiteljsko društvo svetolenartskega okraja bi moralo biti nekak svetilnik, ki bi svetil črez vse severno-vzhodne Slov. gorice ter s svojo lučjo neumornega delovanja in bistroumnega razmotrivanja perečih stanovskih vprašanj itd., kar je itak že vse v programu začrtano, vabil kolege od meje kakor: Velke, Sv. Ane, Mar. Snežne i. dr. k sodelovanju, pa tudi bližnjikom razsvetil pot, odkazano jim po stanovski dolžnosti.

Vzdramimo se ter delujmo, da se bo naše društvo povzdignilo iz duhomorne dolgočasnosti in brezbriznosti ter nudilo društvenikom priliko, se v resnici razvedriti in poučiti.

„Delujem-delovati!“

Prlek.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 5. t. m. v okoliški šoli ptujski. Udeležba je bila dobra. Lepo in veselo je posebno to, da so se začele tudi gđe. tovarišice bolj zanimati za društvo. — V slogi je moč! —

Gosp. predsednik Fr. Šorn prav presrečno pozdravi navzoče, posebno še gosta gospoda Hrena in na novo pristopivšega člana gđe. Pečar Dragotino od Sv. Marjete niže Ptuja ter preide na dnevni red.

Zapisnik zadnjega zborovanja se neizpremenjen odobri. Izmed dopisov se prebere oni učiteljskega društva za ormoški okraj, s katerim to naznanja, da bo vse potrebno ukrenilo za

skupni majniški izlet k Vel. Nedelji. Sklene se, da se naše društvo tega izleta udeleži kot gost; dan prireditve pa se prepusti v določitev bratskemu društvu za ormoški okraj. Pri točki „društvene zadeve“ je bil nek nadučitelj, ki s svojim vedenjem in pisarenjem tlači učiteljski ugled (imamo ga že itak malo) izključen iz društva. — Sedaj pa je prišel g. nadzornik ter prinesel s seboj pomnožen referat tovariša Iv. Kauklerja o računstvu od lanske okrajne učiteljske konferencije. Istega smo že vsi slišali ter tudi vsi vemo, da je velike važnosti za napredek ljudskega šolstva v računstvu; zato so tudi skoraj vsi tovariši radi segli po njem, vkljub temu, da je bil precej — slan. Temeljnost in važnost je tudi gosp. nadzornik poudarjal jako obširno v nemškem jeziku. (A po moji ne merodajni sodbi bi bil g. referent bolj ugodil slovenskemu učiteljstvu, če bi bil svoj referat objavil v našem dičnem „Popotniku“, zakaj na ta način bi ga bilo bralo vse slovensko učiteljstvo, izvzemši nekatere filistre. Sicer se pa to še lahko popravi.) Gosp. nadzornik je tudi priporočal, naj vsaka šola naroči okrajni zemljevid, s katerim je imel g. dr. Bezjak mnogo dela. Sklepati o tem društvo ne more, ker to je stvar krajnih šolskih svetov. Za tem se je še razpravljalo o oproščenju fistih učencev v poletnem semestru, ki sicer že obiskujejo šolo sedmo leto, a niso še dosegli učnega smotra.

Čas je hitro potekal, in predavanje g. Herića se je moralo zaraditega preložiti na prihodnje zborovanje, ki bo dne 2. mal. travna t. l.

Vestnik.

Osebnosti. Deželni šolski svet kranjski je imenoval suplentom na ljubljanski c. kr. višji realni akademski slikarja Antona Koželja. — S Štajerskega: Nadučitelja sta postala gg. Ivan Pilihi iz Liboj pri Celju pri Sv. Štefanu pri Šmarju in Avgust Canjko iz Št. Jurja na Pesnici pri Mariji Reki; stalna učitelja sta postala gg. Rudolf Vrabl, pomožni učitelj v Ljubljani na Vranskem in Fran Lebar na dotedanjem mestu v Hrastniku. Stalni učiteljici sta postali gđe. Marija Valenčak od Sv. Miklavža pri Ormožu v Gotovljah pri Žalcu in Franica Tajnik od Sv. Andraža pri Polzeli pri Sv. Petru v Savinjski dolini.

Učiteljski konvikt. Prosimo pošiljati vse darove za „Učit. konvikt“ vedno samo pod naslovom: Jakob Dimnik, vodja L. mestne šole v Ljubljani.

Zastopniki učiteljstva v deželnih šolskih svetih. Kakor nam poročajo, je vlada pripravljena ustreči želji učiteljstva in poskrbeti, da dobi učiteljstvo v deželnih šolskih svetih zastopnike, ki jih bo samo volilo. To je edino pravično, zakaj le na ta način dobi učiteljstvo v resnici svoje zastopnike!

Učiteljski shod. Priprave za učiteljski shod napredujejo. „Slomškova zveza“ in „Nemško učiteljsko društvo v Kočevju“ sta že objavili svojo udeležbo in sodelovanje. Obe društvi poudarjata, da je potreben skupen nastop vsega učiteljstva dežele, ker le tak bo časten za ves stan. Stanovska korist zahteva, da vsi učitelji delujemo v tem slučaju harmonično. Umevno je samo ob sebi, da izostane povsod vsako žaljenje načel drugače mislečih. Vsaka politika bo izključena. — Sedaj bo določiti vsaki stranki svoje zastopnike, ki bodo tvorili odbor, kateri bo sklical shod. — V pripravljani odbor za učiteljski shod odpošlje vsako društvo po dva zastopnika, če bi pa ne bilo med tema zastopnikoma tudi govornika, ki ga izvoli vsako društvo, je tudi vsak govornik član pripravljalnega odbora. Pripravljani odbor ima prvo sejo v četrtek, dne 26. t. m., popoldne v Ljubljani. Učiteljski shod bo javen.

Pravni zastopnik učiteljstva. Mnogo tovarišev nam izreka svoje zadovoljstvo nad akcijo, ki smo jo izprožili v svojem listu glede pravnega zastopnika učiteljstva. Vsi uvidevajo in priznavajo njegovo nujno potrebo, ki bi jo lahko